

DOI: 10.33270/0525693.9
УДК 340.5

ЗУБКОВА Любов

кандидат юридичних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-912X>;

ГРИГОРЧУК Олена

науковий співробітник секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2437-8693>;

КУЛІК Людмила

старший науковий співробітник секретаріату Вченої ради Національної академії внутрішніх справ
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2998-4006>

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Анотація. У статті здійснено ґрунтовне комплексне дослідження теоретико-правових засад, інституційної структури та прикладних аспектів реалізації державної політики у сфері внутрішніх справ України. Увагу зосереджено на трансформації змісту та функціонального наповнення цієї політики в умовах суспільно-політичних змін, збройної агресії проти України, глобалізації та посилення значущості прав людини як базової цінності демократичної правової держави. Актуалізовано потребу в оновленні концептуального підходу до формування та впровадження державної політики у сфері внутрішніх справ, з огляду на сучасні виклики, зокрема необхідність адаптації до стандартів Європейського Союзу, забезпечення ефективного функціонування інституцій, орієнтованих на правозахисну діяльність, і посилення ролі громадянського суспільства в процесах контролю та участі у формуванні безпечових рішень. У межах дослідження здійснено аналіз понятійно-категоріального апарату, що стосується охоронної функції держави, правоохоронної діяльності, її завдань, форм, методів і суб'єктного складу. Узагальнено основні доктринальні підходи до розуміння сутності й змісту державної політики у сфері внутрішніх справ, а також окреслено структуру правоохоронної системи як ключового інструменту реалізації цієї політики. Акцентовано на інституційній еволюції органів внутрішніх справ, трансформації їх ролі в умовах воєнного стану, реформ правоохоронного сектору, боротьби з організованою злочинністю та корупцією, а також розвитку співпраці з громадськими інститутами. Розглянуто правові засади, на яких ґрунтується внутрішня політика України, зокрема положення Конституції України, Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», Закону України «Про національну безпеку України», Стратегії національної безпеки та інших нормативно-правових актів. Аргументовано доцільність формування політики в цій сфері на засадах законності, відкритості, прозорості, професійності, міжвідомчої взаємодії та орієнтованості на права людини як ключового критерію ефективності державного управління. Сформульовано висновок про необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правового, організаційного й інституційного забезпечення державної політики у сфері внутрішніх справ, її відповідності принципам демократичного врядування та ефективного забезпечення публічного порядку, безпеки, прав і свобод громадян.

Ключові слова: державна політика; внутрішні справи; правоохоронна діяльність; охоронна функція; публічне управління; правова держава; громадянське суспільство; безпека; право і порядок; правоохоронні органи.

Рекомендоване посилання:

Зубкова Л., Григорчук О., Кулік Л. Особливості державної політики у сфері внутрішніх справ. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 3 (69). С. 81–87. DOI: 10.33270/0525693.9

Вступ

У процесі трансформації України на засадах демократії та верховенства права ключовим пріоритетом державного розвитку стає забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина. У цьому контексті значущою є державна політика у сфері внутрішніх справ як системний комплекс заходів, спрямованих на охорону правопорядку, безпеку особи, протидію злочинності й ефективне функціонування правоохоронної системи. Така політика охоплює сукупність державно-правових засобів, механізмів і гарантій, за допомогою яких держава реалізує свої охоронні функції та реагує на загрози правам і свободам громадян.

Зміст, структура та пріоритети державної політики у сфері внутрішніх справ варіюються залежно від політико-правового типу держави. Порівняльний аналіз засвідчує суттєві відмінності в реалізації правоохоронних функцій у демократичних й авторитарних режимах, зокрема щодо рівня підконтрольності силових структур суспільству, механізмів звітності, доступності правосуддя та гарантій недоторканності особи.

Конституційно визначена правоохоронна функція української держави реалізується передусім через відповідну державну політику у сфері безпеки та правопорядку, що є органічною складовою загальнодержавної політики. Її ефективне впровадження сприяє зниженню рівня злочинності, посиленню суспільної довіри до інститутів державної влади, формуванню позитивного іміджу держави на міжнародній арені, зміцненню соціальної стабільності, підвищенню рівня правової культури громадян й активнішому залученню населення до процесів забезпечення публічної безпеки та правопорядку.

Матеріали та методи

Питання державної політики у сфері внутрішніх справ, реалізації правоохоронної функції держави, трансформації інститутів публічної влади та посилення ролі громадянського суспільства актуалізувалися в контексті демократизаційних процесів, безпекових викликів і правової модернізації, що тривають в Україні. Ці проблеми посідають чільне місце в сучасній українській та зарубіжній правовій, політичній і соціогуманітарній науковій літературі, де їх розглядають як у загальнотеоретичному, так і прикладному вимірах. Сучасні дослідники дедалі частіше спрямовують увагу на взаємозв'язок між якістю державного управління у сфері безпеки, рівнем довіри до правоохоронних інституцій і ступенем залученості громадськості до процесів контролю, моніторингу й оцінювання результатів політики (Selivanov, 2012).

У межах цієї тематики ключове, системоутворювальне значення має Конституція України, яка виступає не лише джерелом національного права, а й основоположним політико-правовим актом, що закріплює базові засади функціону-

вання державної влади в умовах верховенства права. Саме в Основному Законі зафіксовано фундаментальні принципи правової, демократичної, соціальної держави (ст. 1), пріоритет прав і свобод людини (ст. 3), недопустимість свавілля з боку публічної влади (ст. 19), гарантії доступу до правового захисту (ст. 55), а також інституційні основи організації та діяльності правоохоронних органів (ст. 92)¹. Конституційні положення не лише задають загальний напрям розвитку внутрішньої політики, а й визначають зміст і межі правоохоронної діяльності як однієї з ключових функцій демократичної держави. Українські науковці дедалі чіткіше акцентують на необхідності переосмислення ролі держави в забезпеченні публічної безпеки, а також на важливості інтеграції міжнародних стандартів у національну модель державного управління у сфері внутрішніх справ. Це передбачає збереження балансу між забезпеченням ефективності силових структур і дотриманням конституційних прав та свобод громадян, що є основоположним критерієм легітимності сучасної правоохоронної політики.

Посилену увагу на теоретико-методологічні аспекти державної політики спрямовує О. Д. Тихомиров (2025), який розглядає її як цілісну систему взаємопов'язаних інституцій, норм і процедур, що забезпечують реалізацію публічної влади в інтересах суспільства (Pendiura et al., 2025). Дослідження І. М. Петренка (2011) присвячено концептуальним характеристикам державної політики, її соціальному призначенню та взаємозв'язку з процесами демократизації. Важливе місце посідають праці, що висвітлюють проблематику правоохоронної діяльності як різновиду державної політики. Зокрема, А. М. Кучук (2007) ототожнює правоохоронну діяльність із функціонуванням спеціально уповноважених органів, які реалізують владні повноваження з дотриманням юридичних процедур. А. Т. Комзюк (2002) зауважує, що основною метою цієї діяльності є забезпечення захисту особи від протиправних посягань, а Ю. А. Ведерников (2011) акцентує на важливості суворого дотримання правових норм під час її здійснення. Актуальним є також досвід інституційного реформування правоохоронних органів, представлений у працях О. В. Тюріної (2006), яка розглядає правоохоронну діяльність як різновид правозастосовної та організаційно-владної діяльності. Значний науковий інтерес становлять дослідження О. В. Скрипнюка (2012), який розробляє ознаки державної політики з позицій її системного, комплексного й загально-соціального характеру.

Загалом аналіз сучасних джерел і публікацій засвідчує посилену увагу наукової спільноти до проблеми інтеграції європейських стандартів у сферу внутрішньої політики, необхідності

¹ Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

перегляду принципів функціонування правоохоронної системи, а також значення державно-громадського партнерства в реалізації публічної безпеки.

Результати й обговорення

У контексті демократичної трансформації пострадянських держав, глобалізаційних викликів і посилення складності суспільних відносин постає необхідність осмислення та переосмислення сутності державної політики, насамперед у її моральному й правовому вимірах. В Україні процес розбудови правової, демократичної та соціальної держави, становлення соціально орієнтованої ринкової економіки є неможливим без утвердження фундаментальних морально-правових цінностей у свідомості громадян і діяльності представників органів публічної влади. У цьому контексті державна політика у сфері внутрішніх справ є однією з ключових складових загальнодержавної політики, що реалізує охоронну функцію держави та забезпечує безпеку особи, суспільства й держави (Selivanov, 2012).

На слушну думку науковців, державна політика є стабільною, цілеспрямованою та організованою діяльністю (або бездіяльністю) державних інституцій щодо конкретних суспільно значущих проблем (Pendiura et al., 2025, p. 10). Така діяльність є не лише способом реалізації влади, а й інструментом узгодження інтересів соціальних груп, забезпечення ефективного функціонування суспільства через правові й організаційні механізми. У контексті внутрішньої політики важливе значення має визначення балансу між суспільними потребами й державною здатністю на них реагувати через нормативне, інституційне та практичне регулювання.

Сутність держави як інституції, що реалізує політичну владу, нерозривно пов'язана із суспільством, у якому вона функціонує. У сучасному демократичному вимірі державу розглядають як продукт суспільного розвитку, засіб організації публічного життя та механізм забезпечення публічних інтересів. Що розвинутішим є громадянське суспільство, то досконаліші державні інституції, зокрема система органів внутрішніх справ. Водночас реалізація ідеї правової держави й демократичного врядування потребує подолання рецидивів тоталітарного минулого, що продовжують впливати на механізми формування та реалізації політики.

У цьому аспекті О. В. Скрипнюк (2012) визначає основні ознаки державної політики як: а) систему заходів, спрямованих на розв'язання суспільних проблем і забезпечення стабільності; б) її комплексність і всеосяжний характер; в) реалізацію через державні інститути в інтересах суспільства (Skrypniuk, 2012, p. 7). Особливість політики у сфері внутрішніх справ полягає в спрямованості на формування безпечного соціального середовища, гарантування правопорядку та прав людини,

підвищення ефективності взаємодії між громадянином і державою.

Попри вагоме практичне значення, юридична наука досі не сформувала єдиного підходу до дефініцій та структури таких базових понять, як правоохоронна діяльність, система органів внутрішніх справ, суб'єкти реалізації охоронної функції держави. Нерідко ці категорії ототожнюють, що породжує правову невизначеність, негативно впливаючи на ефективність інституцій, призначених реалізовувати державну політику у сфері внутрішніх справ (Korshunova, 2017).

У науковій літературі представлено різні доктринальні підходи до розуміння правоохоронної діяльності. Зокрема, А. М. Кучук (2007) розглядає її як діяльність спеціально уповноважених органів, що здійснюють свої функції в межах державної служби. А. Т. Комзюк (2002) акцентує на значенні державно-правових засобів, методів і гарантій, що забезпечують захист особи від протиправних діянь. Ю. А. Ведерніков (2011) розглядає юридичну природу такої діяльності, що передбачає суворе дотримання правових норм і процедур, а О. В. Тюріна (2006) тлумачить її як специфічну форму реалізації публічної влади в межах правозастосовної діяльності.

У сучасних умовах відбувається поступове, але водночас глибоке розширення кола суб'єктів, залучених до реалізації правоохоронної політики, що зумовлено підвищенням складності безпечового середовища, еволюцією форм і способів протиправної діяльності, викликами воєнного часу, а також необхідністю адаптації до європейських стандартів правозастосування. Крім традиційних структур – Національної поліції України, Служби безпеки України, органів прокуратури, у системі реалізації правоохоронної функції держави важливу роль відіграють новостворені спеціалізовані інституції: Державне бюро розслідувань, Національне антикорупційне бюро України, Бюро економічної безпеки України, а також нові підрозділи в складі Збройних Сил України, прикордонної та міграційної служб, які виконують частину правоохоронних повноважень у спеціальних умовах. Їх поява зумовлена об'єктивною необхідністю реагування на сучасні криміногенні загрози, зокрема системну корупцію, організовану злочинність, фінансові махінації, зловживання у сфері державного управління та воєнні злочини.

В умовах масштабної збройної агресії проти України акценти в діяльності цих інституцій зміщуються в бік захисту національної безпеки, протидії колабораціонізму, розслідування воєнних злочинів, недопущення розкрадання бюджетних коштів, передусім у сфері оборонних закупівель і гуманітарної допомоги. Зокрема, саме на нові антикорупційні органи покладено завдання щодо забезпечення прозорості, підзвітності та справедливості в розподілі державних ресурсів,

що має важливе значення в умовах воєнного стану та поствоєнної відбудови.

Переосмислення сутності правоохоронної діяльності в сучасному українському суспільстві, стверджують Д. А. Чижов (2021) та А. С. Діденко (2020), також зумовлене поступовим переходом від її суто каральної парадигми до функціонально ширшого превентивно-сервісного підходу. Правоохоронна політика не обмежується лише фіксацією правопорушень і притягненням винних до відповідальності. Натомість її розглядають як активний інструмент забезпечення правової стабільності, утвердження принципів Конституції України, реального гарантування прав і свобод людини та громадянина, формування довіри населення до органів влади, недопущення загроз публічному порядку, економічній стабільності й державному суверенітету.

Отже, вектор сучасної правоохоронної політики зміщується в напрямі посилення її сервісного, аналітичного, превентивного та партнерського потенціалу, що передбачає розширення кола суб'єктів, інтеграцію з громадянським суспільством, цифрову трансформацію процесів, зростання ролі інституційного контролю й міжвідомчої координації у сфері публічної безпеки.

Положення Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (2010) визначають пріоритетні напрями державної політики, зокрема: розвиток демократії, удосконалення державного управління, забезпечення відкритості процесу прийняття рішень, справедливого судочинства, протидії корупції, дотримання законності з боку високопосадовців й ефективної роботи правоохоронних органів¹.

Конституційні положення, які формують основи державної політики у сфері внутрішніх справ, охоплюють принцип верховенства права (ст. 8), пріоритет прав і свобод людини (ст. 3), діяльність органів влади в межах їхніх повноважень (ст. 19), гарантування права на правову допомогу та судовий захист (ст. 55), а також визнання політичного й ідеологічного плюралізму (ст. 15)². Це створює основу для побудови сучасної правоохоронної системи, зорієнтованої на європейські стандарти.

У сфері безпеки актуальними залишаються положення Закону України «Про національну безпеку України» від 21 червня 2018 року³ та Стратегії національної безпеки України (2020), які закріплюють такі засади політики, як: пріоритет прав людини, верховенство права, своєчасність

реагування на загрози, орієнтованість на міжнародні правові стандарти⁴.

Узагальнюючи викладене, можна виокремити кілька ключових положень, які визначають особливості державної політики у сфері внутрішніх справ у сучасній Україні. Насамперед вона є різновидом державної правозастосовної діяльності, спрямованої на реалізацію охоронної функції держави, яка полягає в забезпеченні публічної безпеки, правопорядку, захисті конституційних прав і свобод громадян. Ця політика формує інституційне середовище, у межах якого держава здійснює легітимний вплив на суспільні відносини через систему спеціалізованих органів і нормативно-правові механізми (Siryi, 2024).

Державна політика у сфері внутрішніх справ характеризується багатофункціональністю, оскільки охоплює не лише охоронну та правозастосовну діяльність, а й профілактику правопорушень, аналітичний, організаційно-управлінський, кадровий, соціальний та міжнародний компоненти. Вона є міжгалузевую за своєю природою, оскільки взаємодіє з політикою у сфері безпеки, правосуддя, соціального захисту, цифровізації, євроінтеграції, оборони тощо. Комплексність політики у сфері внутрішніх справ обумовлена потребою врахування інтересів різних соціальних груп, територіальних громад, інституцій громадянського суспільства й міжнародних партнерів (Prymakov, 2024; Kobko, Y., & Kobko, V., 2021).

Важливою ознакою сучасної державної політики в цій сфері є розширення механізмів взаємодії між органами виконавчої влади, правоохоронними структурами й інституціями громадянського суспільства. В умовах демократичного врядування ефективна реалізація внутрішньої політики неможлива без громадського контролю, прозорості діяльності органів внутрішніх справ, дотримання принципів підзвітності та відкритого діалогу з населенням. Саме через активну участь громадян і неурядових організацій у формуванні політики безпеки забезпечують її легітимність, довіру до інституцій та підвищення рівня правосвідомості.

Державна політика у сфері внутрішніх справ водночас є індикатором демократичних перетворень, рівня сформованості правової культури в суспільстві, політичної стабільності й інституційної спроможності держави. Вона відображає не лише поточну здатність держави гарантувати безпеку, а й визначає стратегічні пріоритети у сфері підтримки правопорядку, боротьби з кримінальними загрозами, забезпечення законності, прав і свобод людини в умовах зовнішньої

¹ Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

² Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

³ Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

⁴ Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України»: Указ Президента України від 14 верес. 2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

загрози та внутрішньої політичної модернізації (Nikitin, Vdovychenko, & Beschastnyi, 2022).

Державна політика у сфері внутрішніх справ є динамічною, адаптивною та стратегічно важливою складовою системи публічного управління. Вона забезпечує реалізацію основних функцій держави – охорону прав і свобод людини, підтримання публічного порядку, забезпечення суспільної безпеки та соціальної стабільності, з огляду на умови воєнного стану, процеси реформування державного управління, посилення антикорупційної боротьби, євро-інтеграційний поступ і посилення ролі громадянського суспільства як партнера у сфері забезпечення внутрішньої безпеки.

Висновки

Державна політика у сфері внутрішніх справ є ключовим інструментом реалізації охоронної функції держави, спрямованим на забезпечення безпеки, правопорядку та захисту прав і свобод людини. Її особливості полягають у поєднанні правозастосовних, організаційно-управлінських і превентивних механізмів, що формуються й реалізуються в умовах політичної трансформації, викликів воєнного часу, глобалізаційних змін та необхідності побудови правової, соціальної держави.

Сучасна державна політика у сфері внутрішніх справ набуває комплексного характеру: вона охоплює діяльність як традиційних правоохоронних органів (поліції, прокуратури, служби

безпеки), так і новостворених інституцій (Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки), що відповідають на нові загрози, пов'язані з корупцією, економічною злочинністю, гібридною агресією та воєнними злочинами. У цьому контексті забезпечення ефективної взаємодії між державою та громадянським суспільством, дотримання конституційних принципів верховенства права, політичного плюралізму, гласності, а також недопущення політизації правоохоронної діяльності постають першочерговими завданнями.

Проблема нормативно-правового й організаційного забезпечення правоохоронної діяльності вимагає подальшого наукового опрацювання, зокрема щодо чіткого розмежування повноважень між суб'єктами, удосконалення механізмів контролю, підвищення прозорості та правової визначеності. Необхідним є також посилення акценту на профілактичну та сервісну складові діяльності органів внутрішніх справ, що відповідає принципам демократичного управління та відкритого врядування.

У перспективі державна політика у сфері внутрішніх справ має трансформуватися відповідно до викликів безпекового середовища, стандартів Європейського Союзу й очікувань українського суспільства щодо справедливості, ефективності та прозорості державного управління.

References

- [1] Chyzhov, D.A. (2021). State policy of ensuring human rights in the sphere of national security in the context of digitalization. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 4(121), 46-50. DOI: 10.33270/01211214.46
- [2] Didenko, A.S. (2020). The goal, objectives and principles of state policy in the field of countering cybercrime. *Law and Security*, 1(76). DOI: 10.32631/pb.2020.1.07
- [3] Kobko, Y.V., & Kobko, V.A. (2021). Relevant Problems of Implementing State Policy in the Field of Ensuring Information Security of Ukraine. *Law and Safety*, 81(2), 104-110. DOI: 10.32631/pb.2021.2.13
- [4] Komziuk, A.T. (2002). Administrative coercion in law enforcement activities of the police in Ukraine. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv.
- [5] Korshunova, N.V. (2017). Constitutional and legal principles of state policy of Ukraine. *Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 3, 144-154.
- [6] Kuchuk, A.M. (2007). Theoretical and legal principles of law enforcement in Ukraine. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv.
- [7] Nikitin, A., Vdovychenko, O., & Beschastnyi, V. (2022). The Role Of Law Enforcement Agencies In Ensuring National And Economic Security Of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 8(4), 110-116. DOI: 10.30525/2256-0742/2022-8-4-110-116
- [8] Pendiura, M.M., Petrovskyi, A.V., Tykhomyrov, D.O., Starytska, O.O., & Kryshevych, O.V. (2025). *State policy in the sphere of national security: legal aspect*. Kyiv: 7BC. Retrieved from <https://elar.nava.edu.ua/handle/123456789/37021>
- [9] Petrenko, I. (2011). The essence of state policy and state target programs. *Viche*, 10, 23-25.
- [10] Prymakov, K. (2024). Analysis of the current state and trends in the development of regulatory and legal regulation of state policy in the field of national security. *Scientific Bulletin of the Dnipro State University of Internal Affairs*, 3, 104-109. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-3-104-109
- [11] Selivanov, A.O. (2012). From the legal to the constitutional state: the path of theory and practice of evolutionary changes. From the legal to the constitutional state: the path of theory and practice of

evolutionary changes. *Almanac of Law*, 3, 19-21. Retrieved from <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/63853>

- [12] Siryi, Yu.M. (2024). The Ministry of Internal Affairs of Ukraine in the system of central executive bodies. *Scientific notes of the V.I. Vernadsky Tavrichesky National University. Series "Public Management and Administration"*, 35(74), 3, 65-69. DOI: 10.32782/TNU-2663-6468/2024.3/13
- [13] Skrypniuk, O. (2012). Legal acts of the Constitutional Court of Ukraine as sources of modern constitutional law of Ukraine. *Law of Ukraine*, 3-4, 404-410.
- [14] Tiurina, O.V. (2006). *Modern systems of judicial and law enforcement bodies (comparative legal characteristics)*. Kyiv: KNUVS.
- [15] Vediernikov, Yu.A., & Kuchuk, A.M. (2011). *Law enforcement activities in Ukraine: theoretical and legal aspects*. Kyiv: O.S. Lipkan.

Список використаних джерел

- [1] Чижов Д. А. Державна політика забезпечення прав людини у сфері національної безпеки в умовах цифровізації. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 4 (121). С. 46–50. DOI: 10.33270/01211214.46
- [2] Діденко А. С. Мета, завдання та принципи державної політики у сфері протидії кіберзлочинності. *Право і безпека*. 2020. № 1 (76). DOI: 10.32631/pb.2020.1.07
- [3] Kobko Y. V., Kobko V. A. Relevant Problems of Implementing State Policy in the Field of Ensuring Information Security of Ukraine. *Law and Safety*. 2021. No. 81 (2). P. 104–110. DOI: 10.32631/pb.2021.2.13
- [4] Комзюк А. Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2002. 32 с.
- [5] Коршунова Н. В. Конституційно-правові засади державної політики України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 144–154.
- [6] Кучук А. М. Теоретико-правові засади правоохоронної діяльності в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2007. 22 с.
- [7] Nikitin A., Vdovychenko O., Beschastnyy V. The Role Of Law Enforcement Agencies In Ensuring National And Economic Security Of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. No. 8 (4). P. 110–116. DOI: 10.30525/2256-0742/2022-8-4-110-116
- [8] Пендюра М. М., Петровський А. В., Тихомиров Д. О., Старицька О. О., Кришевич О. В. Державна політика у сфері національної безпеки: правовий аспект : монографія. Київ : 7БЦ, 2025. 208 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/37021>
- [9] Петренко І. Сутність державної політики та державних цільових програм. *Віче*. 2011. № 10. С. 23–25.
- [10] Примаков К. Аналіз сучасного стану та тенденції розвитку нормативно-правового регулювання державної політики у сфері національної безпеки. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 3. С. 104–109. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-3-104-109
- [11] Селіванов А. О. Від правової до конституційної держави: шлях теорії та практики еволюційних змін. Від правової до конституційної держави: шлях теорії та практики еволюційних змін. *Альманах права*. 2012. Вип. 3. С. 19–21. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/63853>
- [12] Сірий Ю. М. Міністерство внутрішніх справ України у системі центральних органів виконавчої влади. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2024. Т. 35 (74). № 3. С. 65–69. DOI: 10.32782/TNU-2663-6468/2024.3/13
- [13] Скрипнюк О. Правові акти Конституційного Суду України як джерела сучасного конституційного права України. *Право України*. 2012. № 3–4. С. 404–410.
- [14] Тюріна О. В. Сучасні системи судових і правоохоронних органів (порівняльно-правова характеристика) : навч. посіб. Київ : КНУВС, 2006. 108 с.
- [15] Ведерніков Ю. А., Кучук А. М. Правоохоронна діяльність в Україні: теоретико-правовий аспект. Київ : О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.

ZUBKOVA Liubov

PhD in Law, Senior Research Fellow at the Secretariat Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3090-912X>;

HRYHORCHUK Olena

Senior Research Fellow at the Secretariat Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2437-8693>;

KULIK Liudmyla

Senior Research Fellow at the Secretariat Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2998-4006>

FEATURES OF STATE POLICY IN THE FIELD OF INTERNAL AFFAIRS

Abstract. *The article provides a thorough comprehensive study of the theoretical and legal foundations, institutional structure and applied aspects of the implementation of state policy in the field of internal affairs of Ukraine. Particular attention is paid to the transformation of the content and functional content of this policy in the context of socio-political changes, armed aggression against Ukraine, globalization and the growing importance of human rights as a basic value of a democratic legal state. The need to update the conceptual approach to the formation and implementation of state policy in the field of internal affairs is highlighted, taking into account modern challenges, in particular the need to adapt to European Union standards, ensure the effective functioning of institutions focused on human rights activities, and strengthen the role of civil society in the processes of control and participation in the development of security solutions. The study analyzes the conceptual and categorical apparatus related to the security function of the state, law enforcement activities, its tasks, forms, methods and subject composition. The main doctrinal approaches to understanding the essence and content of state policy in the field of internal affairs are summarized, and the structure of the law enforcement system as a key instrument for implementing this policy is revealed. Particular attention is paid to the institutional evolution of internal affairs bodies, the transformation of their role in martial law, law enforcement sector reforms, the fight against organized crime and corruption, and the development of cooperation with public institutions. The legal principles on which Ukraine's internal policy is based are considered, in particular the provisions of the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On the Principles of Internal and Foreign Policy", the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine", the National Security Strategy and other regulatory legal acts. The expediency of forming a policy in this area on the principles of legality, openness, transparency, professionalism, interdepartmental interaction and orientation towards human rights as a key criterion for the effectiveness of public administration is argued. The conclusion is made about the need to further improve the regulatory, organizational and institutional support of state policy in the field of internal affairs, its compliance with the principles of democratic governance and effective provision of public order, security, rights and freedoms of citizens.*

Keywords: *state policy; internal affairs; law enforcement; security function; public administration; rule of law; civil society; security; law and order; law enforcement agencies.*